

КАКВО ОЗНАЧАВА ДА ЖИВЕЕМ

Днес искам да прочетем един текст, който се намира в Посланието на ап. Павел към колоссяните 2:20-3:17. Както много други текстове в Библията той говори за това как хората трябва да живеят. Това е въпрос, който ние днес също си задаваме. Всеки човек се пита: Как трябва да живея? Какво трябва да направя, за да бъде животът ми по-добър, по-смислен, по-успешен, по-пълноценен?

Хората, към които ап. Павел пише искали същото. Те вече били научили, че пълноценен живот е нещо много по-различно от егоистичната задоволеност и възможността да правиш каквото си искаш. Днес ние до голяма степен сме забравили това и ни се налага да учим същият урок често по един доста болезнен начин.

Тези хора също така били християни. Те разбирали, че хората са творения и са създадени по такъв начин, че никога не могат да живеят пълноценен живот отделени от своя създател. Те знаели това, което Августин щял да каже след 3 века: *„Ти си ни създал за Себе Си и неспокойно е сърцето ни докато не намери в Тебе покой.“*

Накрая хората, към които пише Павел разбирали, че за да живее пълноценно и смислено човек трябва да положи усилия (отново урок, който нашето поколение тепърва учи). Тези хора били готови да положат усилия, просто искали да знаят в какво да ги вложат. И те започнали да опитват различни неща. Взели някои предписания от гръцката философия. Взели нещо от християнството. Взели нещо и от еврейските морални норми. И след това смесили всичко заедно.

Днес ние виждаме около себе си същите въпроси и същото търсене на отговори. И тогава Павел им пише своето писмо.

Кол. 2:20-3:4 (смесвам 2 различни превода, за да предам по-добре идеята)

Вие умряхте с Христос и бяхте освободени от елементите на този свят. Защо тогава живеете така, сякаш все още принадлежите на света, и се подчинявате на заповеди като: „Не хващай“, „Не вкусвай“, „Не пипай“, (които всички се развалят от употреба), по човешки заповеди и учения? Тия неща наистина имат вид на мъдрост в произволно богослужение и смирение и в нещаждане на тялото, но не струват за нищо в борбата против угаждането на тялото. И тъй, ако сте били възкресени заедно с Христа, търсете това, което е горе, гдето седи Христос отдясно на Бога. Мислете за горното, а не за земното; защото умряхте, и животът ви е скрит с Христа в Бога. Когато Христос, нашият живот, се яви, тогава и вие ще се явите с Него в слава.

Павел вижда опасност в това, което правели тези хора. Той е напълно съгласен, че Бог е изворът на живота и че никой човек не може да живее пълноценно ако избере да живее автономно, без Бога. Но, казва Павел, има два противоположни начина да се служи на Бога. Първият начин да създадем правила за всяко нещо, които след това човек да спазва. Павел споменава няколко такива правила: „*Не хващай*“, „*Не вкусвай*“, „*Не пипай*.“ Той говори много общо и ние не знаем подробностите за ситуацията в Колоса, но днес този подход към богослужение е добре познат. Има хора, които мислят, че християнството представлява един безкраен списък със заповеди какво трябва и какво не трябва да прави човек. Много хора извън църква не искат да имат нищо общо с такова християнство понеже смятат, че то ограбва, а не обогатява живота. За съжаление има и християни, които създават точно такова впечатление. Когато ние започнем да създаваме в нашите църкви една култура на легализиъм и законничество, в която дали угаждаме на Бога се определя от това доколко спазваме някакъв дълъг списък с правила тогава Павел казва, че имаме голям проблем. Правилата може да дават чувство на сигурност, но според Павел те са улица без изход. Ето какво казва той: „*Тия неща наистина имат вид на мъдрост в произволно богослужение и смирение и в нещадене на тялото, но не струват за нищо в борбата против угаждането на тялото.*“

Това е странно. Как може правилата да „*не струват за нищо в борбата против угаждането на тялото?*“ Не е ли точно това начина да се справим с погрешния начин на живот? И, може би за учудване на някои от нас, Павел казва: Не, не е! Правилата могат да ни покажат къде грешим, но нямат силата да се справят с погрешното поведение. Християни, които искат да получат увереност за това колко праведно стоят пред Бога от това колко добре изпълняват един набор от правила ще достигнат до единия от два противоположни резултата: (1) те или ще разберат, че нямат силата да пазят правилата, които сами са си поставили и ще се отчаят или (2) ще решат, че се справят много добре и че са много свети и ще започнат да гледат с презрение и осъдително на останалите хора. Видал съм и двете неща и нито едно от тях не е красива картина.

Но ако не е това какво тогава предлага Павел? Павел, разбира се, не казва, че ние можем да правим каквото си искаме и че начинът, по който живеем е без значение. (Неговият коментар за хората, които казват това е кратък и ясен: „*На такива присъдата е справедлива.*“) Павел всъщност иска повече, не по-малко. За да можем да получим истинска святост *ние трябва да умрем и след това да възкръснем*. В краткия текст, който прочетохме това се казва поне 4 пъти – в 2:20 и 3:3 Павел говори за умирането, а в 2:12 и 3:1 за възкресението ни.

Какво означава това? Означава, че когато сме повярвали в Христос ние сме се свързали с Него по такъв начин, че това, което е вярно за Него е вярно и за нас. Един друг начин, по който Павел изразява това е да каже, че ние сме „в Христос“ и Христос е „в нас.“ Това означава от една страна да бъдем заобиколени от Него, сякаш сме облечени с дреха, да живеем с Неговата сила и влияние, формирани от историята на Неговата жертвена любов. От друга страна това означава Той да живее в нас чрез Духа Си, побеждавайки силата на греха със Своята по-голяма сила.

Може в момента да ни се струва, че това не се отнася за нас. Но това е, което Новия Завет казва за всеки християнин и това трябва да бъде прието с вяра. И ако това е вярно ние можем да очакваме този нов живот получен от Христос да започне да дава плодове в нас. Павел говори за едно постоянно действие на Светия Дух в нас, което той нарича „ново творение,“ защото води до качествено нов начин на живот. Това е единственото нещо, което може да ни даде истинска сила да живеем нов живот по нов начин и да се справи с погрешното поведение така както никой списък от правила не може.

Кол. 3:5-11 Затова умъртвете природните си части, които действат за земята: блудство, нечистота, страст, зла пощявка и сребролюбие, което е идолопоклонство; поради които иде Божият гняв върху рода на непокорните; в които и вие някога сте ходили, когато живеехте в тях. Но сега отхвърлете и вие всичко това: гняв, ярост, злоба, хулени, срамотно говорене от устата си. Не се лъжете един друг, понеже сте съблекли вече стария човек с делата му, и сте се облекли в новия, който се подновява в познание по образа на Този, Който го е създал; гдето не може да има грък и юдеин, обрязани и необрязани, варварин, скит, роб, свободен; но Христос е всичко и във всичко.

Ако християните наистина са нови хора това ще се види от всички около тях. Тук Павел изброява 2 групи неща, които християните трябва да избягват. В ст. 5 той дава един списък за неща свързани с неправилно сексуално поведение: *блудство, нечистота, страст, зла пощявка и сребролюбие, което е идолопоклонство;* Думата, преведена при нас като „сребролюбие“ означава алчност и вероятно е свързана с алчност за сексуални завоевания и приключения – така целият списък има една обща тема. Павел казва, че когато тези неща обсебят живота на човека те се превръщат в идолопоклонство.

Веднага след това, в ст. 8-9, Павел добавя една втора област, в която християните трябва да внимават – начина, по който говорим с другите хора. *„Но сега отхвърлете и вие всичко това: гняв, ярост, злоба, хулени, срамотно говорене от устата си. Не се лъжете един друг“*

Ние не знаем защо Павел избира тези 2 области – вероятно той е знаел, че колосяните са имали проблем с тези неща. Ако трябваше да напише писмо на нас сигурно щеше да даде други списъци. Но съществената част би била същата – (1) Християните трябва да живеят един различен начин на живот и тази промяна трябва да може да бъде видяна реално от хората, които наблюдават отстрани. (2) Тази промяна не може да бъде осъществена чрез налагане на списък с правила, които се очаква ние да пазим със собствените си сили. (3) Тази промяна идва чрез нашето свързване с Христос, Който обновява живота ни и извършва тази промяна – не без наше участие, но не и чрез нашите собствени сили. Затова в края на пасажа Павел отново говори за едно събличане на стария човек и обличане с новия човек. Това означава, че не е достатъчно просто да дадем на един човек списък с правила как да живее, да му кажем да ги пази и да очакваме всичко да е наред. Не, Павел говори, че за да се види промяна в поведението трябва преди това самият човек да стане нов – обновен по образа на Христос.

Може би си мислите, че това е прекалено теоретично. Нека да ви задам един въпрос – какво правим когато дойде нов човек в църква. Дали започваме да сочим грешките му и да настояваме той да живее като християнин или започваме с благата вест за Христос? Дайте му Христос и живота на човека ще се промени. Но ако Христос липсва даже да виждаме външен изглед на праведност това обикновено ще се окаже варосана гробница.

Павел продължава тази мисъл в ст. 6-7: *поради които (лоши неща) иде Божият гняв върху рода на непокорните; в които и вие някога сте ходили, когато живеехте в тях.*

Павел казва, че заради начина, по който невярващите живеят идва Божия гняв. (За нас, които живеем в България това не би трябвало да е странна мисъл. Ние виждаме толкова лоши и неправилни неща около нас, че ако Бог не им се гневи Той не би бил Бог, на Когото си заслужава да служим.) Но веднага след това Павел казва, че ние, които сега се наричаме християнин, някога сме живели по същия начин. А това означава, че ние трябва да проявяваме пълно смирение и уважение към невярващите. Ние нямаме никаква причина да се гордеем пред тях или да ги смятаме за хора втора категория. Ние не сме заслужили с нищо това, което сме или сме получили – то е дар отначало до край. И това трябва да се види в отношенията ни.

Накрая Павел казва нещо много подобно, но поглеждайки от друг ъгъл в ст. 10-11 *(в Христос) не може да има грък и юдеин, обрязани и необрязани, варварин, скит, роб, свободен; но Христос е всичко и във всичко.*

*Еврейте и езичниците са били разделени заради своята несъвместима религия. Варварите са били хората, които са оставали извън границите на света на гръцката култура и затова са били смятани за примитивни и некултурни. Скитите са били племе, което през 7 в. пр. Хр. е нападало плодородния полумесец и оттогава е станало нарицателно за крайно необразовани и некултурни хора. Скитите са говорили латински и гръцки с много силен, специфичен акцент и затова често са били осмивани в пиеси, които са ги имитирали. Накрая *робите* в древния свят били смятани за одушевени работни инструменти, но не и за равностойни хора. Сега, казва Павел, всичко това повече няма никакво значение и всички сте в Христос и Христос е всичко във всички вас.*

Павел в случая говори тясно за това, че всички тези различни хора трябва да се приемат понеже са станали християни. Но няма да сбъркаме ако го приемем дори в по-широк смисъл. Понеже благата вест е отправена към всеки човек без изключение ние, които се наричаме християни, нямаме право да правим каквото и да е разделение между хората. Павел използва категории от своето собствено време. Какви са нашите категории – роми и българи, граждани и бежанци, богати и бедни, образовани и неуки? Ако сме християни, казва Павел, всички тези различия няма да изчезнат, но те повече не трябва да застават като пречка помежду ни. Всички тези различни хора са станали нови създания в Христос и сега „*Христос е всичко и във всичко.*“

Ст. 12-17 – И тъй, като Божи избрани, свети и възлюбени, облечете се с милосърдие, благодат, смирение, кротост, дълготърпение. Претърпявайте си един друг, и един на друг си прощавайте, ако някой има оплакване против някого; както и Господ е простил вам, така прощавайте и вие. А над всичко това облечете се в любовта, която свързва всичко в съвършенството. И нека царува в сърцата ви Христовият мир, за който бяхте и призвани в едно тяло; и бъдете благодарни. Христовото слово да се вселява във вас богато; с пълна мъдрост учете се и увещавайте се с псалми и химни и духовни песни, като пеете на Бога с благодат в сърцата си. и каквото и да вършите, словом или делом, вършете всичко в името на Господа Исуса, благодарящи чрез Него на Бога Отца.

Знаете ли, има неща в живота, които избираме и такива, които не можем да избираме – те просто са даденост. Ние избираме приятелите си, но не можем да изберем семейството си. Някои семейства са чудесни, други не са чак толкова чудесни, но почти във всички се намира по някой роднина, който е странен или дори труден за издържане. Но колкото и странни и трудни да са тези хора те все още си стават наши родини, ние все още сме едно семейство, свързани сме с кръвна връзка и имаме отговорности едни към други.

Понякога ние се държим сякаш църквата е място където можем да намерим приятели и да си изберем с кого да поддържаме отношения понеже ни допада. Но НЗ учи, че тя не е сбор от няколко приятелски кръга, а семейство и то едно единствено семейство. Ние не избираме хората, които да приемем в църква – ние просто приемаме като братя и сестри тези, които Бог вече е приел на основа на тяхната вяра в Христос. За това ние нямаме думата, нямаме избор. Някои от тези хора, които идват са деформирани и счупени като характери. Да, Христос чрез Светия Дух ги прави нови хора и ги променя, но това изисква време и докато сме на земята ние никога няма да станем съвършени. Така че в църква винаги ще има някои странни и трудни хора каквито има и сред роднините в едно голямо семейство. И тук се намесва Павел: *„облечете се с милосърдие, благост, смирение, кротост, дълготърпение. Претърпявайте си един друг, и един на друг си прощавайте, ако някой има оплакване против някого.“* Забележете, той не казва, че няма да има какво да прощаваме или че няма да се налага да претърпяваме или премълчаваме нищо понеже хората в църква са всички чудесни. Апостолът казва, че ще се налага да правим това. И начинът, по който реагираме в такива моменти ще покаже на практика нашата християнска зрялост.

Защо? *„Както и Господ е простил на вас, така прощавайте и вие.“* Ние много обичаме да си напомняме, че сме спасени по благодат чрез вяра и че каквото и да сме извършили Христос винаги е готов да ни прости. Но да приемеш прошка за Павел означава също и сам да се научиш да прощаваш и да се отнасяш с другите, с трудните, с неприятните, с правещите проблеми хора така както Христос се е отнесъл към нас. И заедно с това Павел вдига летвата още по-високо.

„А над всичко това облечете се в любовта, която свързва всичко в съвършенството.“ Това е истинският, пълноценен, изобилен живот, който сме призвани да живеем, но който не е лесен и затова понякога ни се иска да свали малко летвата.

Има нещо много интересно в Новия Завет – той не дава изчерпателен код как християните трябва да се държат във всяка ситуация. Понякога ние трябва сами да решаваме какво да кажем или направим. Това е последното, с което завършва Павел: *каквото и да вършите, с думи или с дела, вършете всичко в името на Господа Исуса, благодарящи чрез Него на Бога Отца.*

Ние нямаме правило за всяка една ситуация. Имаме нещо много по-различно – имаме Господ, когото обичаме и на Когото желаем да угодим във всяка ситуация. Ако това на първо място за нас когато вземаме решения това винаги то ще е повече от спазването на всеки закон и правила. И ще дава по-добри резултати.

Тук приключвам с текста на Павел, но искам да направя една стъпка по-нататък. Как този живот може да бъде реализиран на практика? Един християнин казва, че единственият начин, по който това може да стане е чрез изграждането на нещо, което можем да наречем характер – като се научим да действваме по определен начин, така че това да се превърне в наша втора природа.

Характерът е способен да произведе поведение, което правилата никога не могат да произведат. Ние виждаме това много ясно в нашата собствена политика. Повечето от законите ни не са лоши. Проблемът е, че е трудно да се приложат ба практика понеже хората търсят вратички да ги заобиколят и да не ги спазват. И причината това да е възможно е понеже повечето от управляващите нямат характер. Без характер дори най-добрите закони ще бъдат опорочени от хората, които трябва да ги прилагат и да се водят от тях.

Тази година в страната ни гостува бившият правосъден министър на Румъния Моника Моковей. Един от въпросите, които ѝ зададоха беше какви промени в конституцията и законите са необходими, за да се справи България с корупцията. Знаете ли какъв беше нейният отговор? „Бих ви казала, че нямате нужда от промяна в конституцията, за да започнете да се борите с корупцията. Това е загуба на време. Някой просто трябва да го започне да го прави.“ Това е разликата между правила и характер.

Но как е възможно да развием подобен характер. Нека да ви дам още един пример.

На 15 Януари 2009 се случва чудо. Редовен полет на американските авиолинии пътува от Ла Гвардия, за Шарлот, Северна Каролина. 2 минути след излитането самолетът попада на летящо ято канадски гъски, които повреждат и двата двигателя и самолета започва да губи мощност. Той се насочва към Бронкс – едно от най-гъсто населените места в областта. Капитанът на полета, Шуленбергер, разбира, че няма да успее да достигне до летище. Една възможност е да опита да се приземи на магистрален път, но движението по него е много натоварено и катастрофата ще е ужасна. Единствената останала възможност е вместо да се приземи да се приводни в река Хъдсън. Това е много сложна и опасна маневра. Пилотът разполага само с 2 или 3 минути, за да извърши следните неща – да разкачи автопилота и останалите автоматизирани системи за управление, да изключи двигателите, да подбере подходящата скорост, така че той да се плъзга по водата колкото може по-дълго, да определи правилен наклон на носа и крилата иначе самолетът ще се разбие, да включи системата, която го прави колкото се може по водоустойчив, да инструктират пътниците и още доста неща.

Специалистите казват, че това на практика е почти невъзможно. Но самолетът се приводнява успешно и инцидента завършва без жертви. Единственият начин да е възможно е поради безкрайни тренировки, така че всички тези действия, които е трябвало да извърши са се превърнали в негова втора природа. Капитан Шуленбергер не се е родил с тази втора природа. Той е трябвало да е упражнява продължително време докато я придобие. И това не е станало лесно. Учи се чрез безкрайно повторение на неща, които не му идват отвътре, които му се струват трудни и които изискват усилие и от които е чувства неловко. Но какво би станало ако вместо него имаше млад пилот, който все още се учи и просто направи това, което му се струва естествено? Или ако беше решил да извади и да прочете на спокойствие картата с упътването и правилата, които трябва да следва. Щеше да стане катастрофа и вероятно десетки щяха да загинат.

Сега си помислете за следното: Какво ще стане ако ние като християни отделим време сериозно да помислим какви хора Бог иска да бъдем. И след като помислим за това вземе решение и се посветим да направим себе си такива хора. Това ще означава, че ние трябва да вземем някои решения предварително и да стоим твърди за тях. Означава, че ще трябва да положим усилия и концентрация, за да вършим хиляди пъти последователно малки неща, за които знаем, че са добри и правилни, но които не са естествени за нас и които не ни идват отвътре. И тогава – на 1001 път – това същото нещо изведнъж ще се случи сякаш автоматично. То няма да стане наша естествена природа, но може да стане наша втора природа. Мисля, че може би Павел иска да каже нещо подобно когато иска християните да съблекат стария човек и да се облекат с новия.

Ако решим да живеем по този начин това може да доведе до цялостна морална трансформация. Това донякъде прилича на тренировка по фитнес. На горния етаж в църквата имаме зала с няколко уреда, на които някои младежи редовно тренират. Те вдигат по много пъти едни тежки жезла, за да развият и оформят даден мускул. Но освен физически има и умствени и морални мускули, които се развиват и поддържат във форма по подобен начин – с постоянни и продължителни упражнения. И когато те се развият тренировките започват да се отблагодаряват – ти можеш да избягваш морални капани и да живееш истински, пълноценен живот.

Едни от най-интересните открития през последните години са свързани с развитието на невронауката. Изследвайки човешкия мозък тя казва, че повтарящите се действия на практика се записват от мозъка – те се записват от него, създавайки „трасета“, които той след следва с по-голяма лекота, дори физически го променят. Едно изследване на таксиметрови водачи в Лондон, които трябвало да преминават труден и интензивен курс запомняйки сложната плетеница от улици в града показва точно това –

техният мозък бил съвсем физически променен в следствие на курса, който преминали.

Ние всички искаме да живеем по-добър, по-смислен, по-успешен, по-пълноценен живот. В един текст писан преди 2000 години ап. Павел ни сочи един специфично християнски начин как може да стане това. Ще посмеем ли поне да се опитаме да живеем по този начин?